

Datum van
inontvangstneming

:

08/05/2024

Zaak C-220/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

22 maart 2024

Verwijzende rechter:

Curtea de Apel București (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

20 december 2021

Verzoekende partij:

Regia Autonomă Aeroportul Internațional „Avram Iancu” Cluj

Verwerende partij:

Consiliul Concurenței

Interveniente aan de zijde van de verzoekende partij

Sindicatul Independent al Aeroportului Cluj

Interveniente aan de zijde van de verwerende partij

Romanian Airport Services S.A.

[OMISSIS]

DE CURTE DE APEL BUCUREȘTI

AFDELING IX - BESTUURSRECHTELIJKE EN FISCALE GESCHILLEN

BESCHIKKING

Openbare zitting van 20 december 2021

[OMISSIS]

Op de rol staat ter behandeling het beroep van de **verzoekende partij**, de **Regie autonomă Aeroportul internațional „Avram Iancu” Cluj** (zelfstandig

bestuursorgaan Internationale luchthaven „Avram Iancu” Cluj), die statutair is gevestigd in de gemeente Cluj-Napoca [OMISSIS] en voor deze procedure domicilie heeft gekozen bij Mușat & Asociații S.p.a.r.l. in de gemeente Boekarest [OMISSIS], vertegenwoordigd door advocaat Paul Buta, tegen **verweerster, de Consiliu al Concurenței (mededingingsautoriteit, Roemenië)**, gevestigd in de gemeente Boekarest [OMISSIS], waarin namens een derde is **geïntervenieerd door de vennootschap Romanian Airport Services S.A.**, die voor deze procedure domicilie heeft gekozen in de gemeente Boekarest [OMISSIS] bij Furtună și Asociații S.p.a.r.l., en door Sindicatul independent al aeroportului Cluj (onafhankelijke vakbond van de luchthaven Cluj), gevestigd in de gemeente Cluj-Napoca [OMISSIS]. Het beroep betreft „nietigverklaring van rechtshandelingen in het kader van de mededingingsregelgeving [OMISSIS], te weten **nietigverklaring van besluit nr. 447 van de voorzitter van de mededingingsautoriteit van 24 juni 2016, nietigverklaring van de brief met nr. RG-4740 van de mededingingsautoriteit van 10 april 2018 en nietigverklaring van beslissing nr. 74 van de mededingingsautoriteit van 8 oktober 2019**”.

[OMISSIS]

De Curte

Stelt aangaande het verzoek om verwijzing naar het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267 VWEU, mede gelet op de aanbevelingen aan de nationale rechterlijke instanties over het aanhangig maken van prejudiciële procedures [OMISSIS], het volgende vast:

I Feiten

De Regie autonomă Aeroportul Internațional „Avram Iancu” Cluj (hierna: „luchthavenbeheerder”) is een Roemeense rechtspersoon die sinds 1997 ondergeschikt is aan de Consiliu Județean Cluj (provincieraad Cluj), als toezichhoudend overheidsorgaan.

De luchthavenbeheerder verleent voornamelijk diensten die verband houden met het luchtvervoer. Concreet wordt de luchthaveninfrastructuur (waaronder landingsbanen, markeringsstelsel, platform voor het parkeren van vliegtuigen, aankomst- en vertrekhallen) ter beschikking gesteld van de goederen- of passagiersluchtvaartmaatschappijen en de luchtreizigers. De bedragen die de luchtvaartmaatschappijen voor het gebruik van de infrastructuur betalen, vormen de belangrijkste inkomstenbron van de luchthavenbeheerder.

De luchthavenbeheerder verleent ook toegang tot de luchthaveninfrastructuur aan ondernemingen die andere diensten verlenen, zoals grondafhandelingsdiensten.

Daarnaast verricht de luchthavenbeheerder zelf bepaalde categorieën grondafhandelingsdiensten ten behoeve van luchtvaartmaatschappijen die daar actief zijn, alsook commerciële diensten die verband houden met de activiteit van

de luchthaven (zoals de verhuur van bedrijfsruimten voor verschillende activiteiten).

De internationale luchthaven „Avram Iancu” Cluj (hierna: „luchthaven Cluj”) behoort tot de categorie Europese regionale luchthavens en is wat passagiersverkeer betreft de op een na grootste luchthaven van Roemenië.

Vanaf deze luchthaven worden vluchten naar 43 bestemmingen in 20 landen in Europa en het Midden-Oosten uitgevoerd door Tarom, Wizz Air, Lufthansa, Lot Polish Airlines, Blue Air en Turkish Airlines (passagiersvervoer) alsook door Air Est en Silver Air (vrachtvervoer).

In augustus 2016 overschreed de luchthaven de drempel van 1 miljoen passagiers in een kalenderjaar en in dat jaar werden er in totaal 1 880 319 passagiers geregistreerd.

Op 21 september 2017 registreerde de luchthaven Cluj voor het eerst de twee miljoenste passagier in een jaar. Zo bereikte in 2017 het totale verkeer op deze luchthaven 2 688 731 passagiers.

Het onderzoek van de mededingingsautoriteit werd in 2016 gestart naar aanleiding van een klacht van de onderneming Romanian Airport Services S.A. tegen de luchthavenbeheerder.

Romanian Airport Services S.A. is een Roemeense rechtspersoon die sinds 1994 grondafhandelingsdiensten verricht op Roemeense luchthavens.

Romanian Airport Services S.A. heeft verzocht om afhandelingsdiensten te mogen verlenen op de luchthaven Cluj.

Na haar onderzoek, dat in 2016 was begonnen, heeft de mededingingsautoriteit besluit nr. 74 van 8 oktober 2019 vastgesteld, waarbij zij heeft geoordeeld dat de luchthavenbeheerder inbreuk had gemaakt op artikel 6, lid 1, van lege nr. 21/1996 a concurenței (mededingingswet, Roemenië) en op artikel 102 VWEU, door misbruik te maken van een machtspositie bij haar weigering om Romanian Airport Services S.A. van 11 september 2015 tot en met 9 maart 2017 toe te laten tot de nodige luchthaveninfrastructuur om grondafhandelingsdiensten te kunnen verrichten op de luchthaven Cluj.

Bij hetzelfde besluit is de luchthavenbeheerder krachtens artikel 55, lid 1, onder a), van de mededingingswet bestraft met een geldboete van 1 642 551,28 Roemeense leu (RON).

In het onderhavige geding, dat aanhangig is gemaakt bij de Curte de Apel București (rechter in eerste aanleg Boekarest, Roemenië), afdeling IX – Bestuursrechtelijke en fiscale geschillen [OMISSIS], heeft de luchthavenbeheerder als verzoeker in geding tegen verweerster, de

mededingingsautoriteit, nietigverklaring gevorderd van besluit nr. 74 van de mededingingsautoriteit van 8 oktober 2019 (hierna: „besluit 74/2019”).

In de loop van de procedure heeft de Sindicat independent al aeroportului Cluj verzocht om te worden toegelaten tot de procedure aan de zijde van verzoeker, de luchthavenbeheerder, en heeft Romanian Airport Services S.A. verzocht te worden toegelaten aan de zijde van verweerster, de mededingingsautoriteit. Beide verzoeken zijn in beginsel toegewezen, zodat het Sindicat independent al Aeroportului Cluj en Romanian Airport Services S.A. als interveniënten partij in de onderhavige procedure [OMISSIS] zijn geworden.

In het onderhavige geding heeft de luchthavenbeheerder onder meer aangevoerd dat in besluit 74/2019 richtlijn 96/67/EG betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de luchthavens van de Gemeenschap onjuist is uitgelegd en toegepast, hetgeen heeft geleid tot een onjuiste conclusie met betrekking tot de toepassing in casu van artikel 6 van de mededingingswet en artikel 102 VWEU.

Volgens de luchthavenbeheerder is richtlijn 96/67/EG in zijn geval van toepassing.

De luchthavenbeheerder heeft betoogd dat het krachtens richtlijn 96/67/EG het recht heeft om, tot de drempel van 2 miljoen passagiers, bij de inrichting van grondafhandelingsactiviteiten op de luchthaven uitsluitend rekening te houden met zijn eigen veiligheids-, technische en commerciële randvoorwaarden en niet automatisch toegang tot de luchthaveninfrastructuur hoeft te verlenen aan elke aanvrager onder de voorwaarden die deze wenst.

In dit verband heeft de luchthavenbeheerder erop gewezen dat het tussen 11 september 2015 en 9 maart 2017 de drempel van 2 miljoen passagiers nog niet had bereikt.

De luchthavenbeheerder was van mening dat richtlijn 96/67/EG een lex specialis is die afwijkt van het algemene mededingingsrecht.

Volgens de luchthavenbeheerder is de mededingingswetgeving algemeen van aard en hebben artikel 6 van de mededingingswet en artikel 102 VWEU geen voorrang boven de specifieke bepalingen die juist in richtlijn 96/67/EG zijn opgenomen met het oog op een geleidelijke openstelling voor de mededinging van de markt voor grondafhandelingsdiensten op de luchthavens in de Unie, met inachtneming van de normen voor efficiëntie en veiligheid.

Het standpunt van verweerster, de mededingingsautoriteit, met betrekking tot de toepasselijkheid van richtlijn 96/67/EG in het onderhavige geding, is in wezen als volgt uiteengezet in de punten 420 en volgende van besluit 74/2019:

– de luchthavenbeheerder hoefde op grond van richtlijn 96/67/EG de onderneming Romanian Airport Services S.A. geen toegang te verlenen tot de

nodige luchthaveninfrastructuur voor het presteren van grondafhandelingsdiensten;

- de mogelijke toepasselijkheid van richtlijn 96/67/EG betekent niet dat de mededingingswetgeving buiten toepassing wordt gelaten;
- het is onduidelijk hoe de luchthavenbeheerder de openstelling van de grondafhandelingsdiensten voor derden opvat, omdat de uitlegging die deze beheerder geeft aan richtlijn 96/67/EG een juridische rechtvaardiging beoogt te geven aan de situatie dat meerdere ondernemingen grondafhandelingsdiensten (voor zichzelf of voor derden) verrichtten op de luchthaven Cluj maar dat de luchthavenbeheerder zich naar aanleiding van het verzoek tot toegang van Romanian Airport Services S.A. heeft beroepen op richtlijn 96/67/EG;
- de uitlegging van het Unierecht ter zake van grondafhandelingsdiensten en de relatie van dat recht tot het mededingingsrecht moet uitgaan van een instelling die daartoe bevoegd is, namelijk het Hof;
- de stelling dat de luchthavenbeheerder wettelijk niet verplicht is om de markt voor grondafhandelingsdiensten open te stellen is geen objectieve grond om de onderneming Romanian Airport Services S.A. de toegang tot de luchthaveninfrastructuur te weigeren.

In haar verzoekschrift stelt de luchthavenbeheerder daar het volgende tegenover:

- zij had overeenkomstig richtlijn 96/67/EG het recht om de grondafhandelingsdiensten ter plaatse te organiseren, ook voor het bereiken van 2 miljoen passagiers met behulp van andere afhandelingsbedrijven, voor zover dat ook voor die laatste vanuit commercieel oogpunt nodig en gerechtvaardigd was;
- de aanwezigheid van een reeks afhandelingsbedrijven die elk specifieke diensten verrichtten (brandstofvoorziening, vliegtuigreparatie, catering, bepaalde diensten ten behoeve van passagiers en in verband met de platformen) vormt geen logische onderbouwing voor de stelling dat automatisch nog een ander, overlappend afhandelingsbedrijf nodig was;
- het argument van de mededingingsautoriteit (dat er in mei 2015 al een reeks dienstverleners voor de afhandeling actief waren op de luchthaven Cluj) is niet steekhoudend en kan niet als grondslag worden beschouwd om aan de luchthavenbeheerder haar recht op grond van richtlijn 96/67/EG te ontfemen om tot het bereiken van de drempel van 2 miljoen passagiers zelf de grondafhandeling op de luchthaven te organiseren, zonder de markt te hoeven openstellen of liberaliseren.

Tijdens de terechtzitting van 7 juni 2021 heeft de luchthavenbeheerder de Curte de Apel București [OMISSIS] verzocht een prejudiciële vraag te stellen op grond van artikel 267 VWEU [OMISSIS] *[tekst van de prejudiciële vraag opgenomen in het dictum]*.

II Uit te leggen bepalingen van Unierecht

Artikel 102 VWEU (oud artikel 82 VEG)

„Onverenigbaar met de interne markt en verboden, voor zover de handel tussen lidstaten daardoor ongunstig kan worden beïnvloed, is het, dat een of meer ondernemingen misbruik maken van een machtspositie op de interne markt of op een wezenlijk deel daarvan.

Dit misbruik kan met name bestaan in:

- a) het rechtstreeks of zijdelings opleggen van onbillijke aan- of verkoopprijzen of van andere onbillijke contractuele voorwaarden;*
- b) het beperken van de productie, de afzet of de technische ontwikkeling ten nadele van de verbruikers;*
- c) het toepassen ten opzichte van handelspartners van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging;*
- d) het feit dat het sluiten van overeenkomsten afhankelijk wordt gesteld van het aanvaarden door de handelspartners van bijkomende prestaties, welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.”*

Richtlijn 96/67/EG betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de luchthavens van de Gemeenschap

„Artikel 1

Toepassingsgebied

(1) Deze richtlijn is van toepassing op elke luchthaven die zich op het grondgebied van een lidstaat bevindt, onder de bepalingen van het Verdrag valt en voor commercieel verkeer is opgesteld overeenkomstig de volgende voorschriften:

- a) De bepalingen met betrekking tot de in artikel 7, lid 1, bedoelde categorieën afhandelingsdiensten die niet onder artikel 7, lid 2, vallen, zijn met ingang van 1 januari 1998 van toepassing op iedere luchthaven, ongeacht de verkeersomvang.*
- b) De bepalingen met betrekking tot de in artikel 7, lid 2, bedoelde categorieën afhandelingsdiensten zijn met ingang van 1 januari 1998 van toepassing op luchthavens met een jaarlijkse verkeersomvang van ten minste 1 miljoen passagiersbewegingen of 25 000 ton vracht.*

c) *De bepalingen met betrekking tot de in artikel 6 bedoelde categorieën afhandelingsdiensten zijn met ingang van 1 januari 1999 van toepassing op luchthavens:*

- met een jaarlijkse verkeersomvang van ten minste 3 miljoen passagiersbewegingen of 75 000 ton vracht, of*
- die in de periode van zes maanden vóór 1 april of 1 oktober van het voorgaande jaar een verkeersomvang van ten minste 2 miljoen passagiersbewegingen of 50 000 ton vracht hebben geregistreerd.*

2. *Onverminderd lid 1 zijn de bepalingen van deze richtlijn met ingang van 1 januari 2001 van toepassing op elke luchthaven die zich op het grondgebied van een lidstaat bevindt, onder de bepalingen van het Verdrag valt, voor commercieel verkeer is opengesteld en een verkeersomvang heeft van het minste 2 miljoen passagiersbewegingen of 50 000 ton vracht.*

3. *Wanneer een luchthaven één van de in dit artikel genoemde minima voor het vrachtverkeer bereikt zonder evenwel het overeenkomstige minimum voor het passagiersverkeer te bereiken, zijn de bepalingen van deze richtlijn niet van toepassing voor wat betreft de categorieën afhandelingsdiensten die uitsluitend voor passagiers bestemd zijn.*

(...)”

„Artikel 6

Afhandelingsdiensten ten behoeve van derden

1. *De lidstaten nemen overeenkomstig de voorschriften van artikel 1 de noodzakelijke maatregelen om de verleners van grondafhandelingsdiensten vrije toegang tot de markt voor de verlening van grondafhandelingsdiensten aan derden te waarborgen. De lidstaten kunnen eisen dat de verleners van grondafhandelingsdiensten in de Gemeenschap zijn gevestigd.*

2. *De lidstaten kunnen het aantal dienstverleners beperken waaraan wordt toegestaan de volgende grondafhandelingsdiensten te verlenen:*

- bagageafhandeling,*
- platformafhandeling,*
- brandstof- en olielevering,*
- vracht- en postafhandeling voor wat betreft de fysieke afhandeling van vracht en post tussen het luchthavengebouw en het vliegtuig, zowel bij aankomst en vertrek als bij transitvluchten.*

Zij kunnen dit aantal per categorie diensten echter niet tot minder dan twee beperken.

(...)”

„Artikel 7

Zelfafhandeling

(1) De lidstaten nemen overeenkomstig de voorschriften van artikel 1 de nodige maatregelen om het vrij verrichten van zelfafhandelingsdiensten te waarborgen.

2. Voor de volgende categorieën afhandelingsdiensten:

- bagageafhandeling,*
- platformafhandeling,*
- brandstof- en olielevering,*
- vracht- en postafhandeling voor wat betreft de fysieke afhandeling van vracht en post tussen het luchthavengebouw en het vliegtuig, zowel bij aankomst en vertrek als bij transitvluchten,*

kunnen de lidstaten evenwel zelfafhandeling voor ten minste twee gebruikers reserveren, mits deze op basis van relevante, objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria worden geselecteerd.”

III Toepasselijke bepalingen van nationaal recht

Mededingingswet (opnieuw bekendgemaakt)

„Artikel 6

(1) Het is verboden dat een of meer ondernemingen misbruik maken van een machtspositie op de Roemeense markt of op een wezenlijk deel daarvan. Dit misbruik kan met name bestaan in:

- a) het rechtstreeks of zijdelings opleggen van onbillijke aan- of verkoopprijzen of van andere onbillijke contractuele voorwaarden;*
- b) het beperken van de productie, de afzet of de technische ontwikkeling ten nadele van de verbruikers;*
- c) het toepassen ten opzichte van handelspartners van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging;*

d) het feit dat het sluiten van overeenkomsten afhankelijk wordt gesteld van het aanvaarden door de handelspartners van bijkomende prestaties, welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.

(2) Wanneer de mededingingsautoriteit lid 1 toepast, past zij, voor zover het misbruik van een machtspositie de handel tussen lidstaten ongunstig kan beïnvloeden, ook artikel 102 VWEU toe.

(3) Tenzij het tegendeel wordt bewezen, wordt vermoed dat een of meer ondernemingen een machtspositie innemen wanneer hun marktaandeel of samengevoegde marktaandelen in de betrokken periode meer dan 40 % bedraagt of bedragen.”

Ordinul Ministerului Transporturilor nr. 101 din 9 mai 2007 pentru aprobarea Reglementării aeronautice civile române privind accesul pe piața serviciilor de handling la sol pe aeroporturi - RACR-APSH, ediția 03/2007 (besluit nr. 101 van het ministerie van Vervoer van 9 mei 2007 houdende goedkeuring van de Roemeense burgerluchtvaartregeling inzake de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op luchthavens – RACR-APSH, uitgave 3/2007).

„Artikel 3

Dit besluit vormt de omzetting van de volgende bepalingen van richtlijn 96/67/EG van de Raad betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de luchthavens van de Gemeenschap, bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* (PB) nr. 272/1996, met de volgende wijzigingen: artikel 1, leden 1 tot en met 3, artikelen 2 tot en met 8, artikel 9, leden 1 tot en met 3 en 6, artikelen 11, 13 tot en met 17, 19 tot en met 21 en artikel 23, lid 1.”

Bijlage 1 bij besluit nr. 101 van het ministerie van Vervoer van 9 mei 2007, met het opschrift „Roemeense burgerluchtvaartregeling inzake de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op luchthavens – RACR-APSH, uitgave 3/2007

„Artikel 1

Werkingsfeer

(1) Deze regeling is van toepassing op elke luchthaven voor commercieel verkeer die zich op het Roemeense grondgebied bevindt, overeenkomstig de volgende voorschriften:

a) de bepalingen met betrekking tot de in artikel 7, lid 1, bedoelde categorieën grondafhandelingsdiensten die niet onder artikel 7, lid 2, vallen, zijn van toepassing op iedere luchthaven, ongeacht de verkeersomvang;

b) *de bepalingen met betrekking tot de in artikel 7, lid 2, bedoelde categorieën grondafhandelingsdiensten zijn van toepassing op luchthavens met een jaarlijks verkeer van meer dan 1 miljoen passagiers of 25 000 ton vracht;*

c) *de bepalingen met betrekking tot de in artikel 6 bedoelde categorieën grondafhandelingsdiensten zijn van toepassing op luchthavens met een jaarlijks verkeer van meer dan 2 miljoen passagiers of 50 000 ton vracht.*

(2) *Wanneer een luchthaven het in dit artikel vermelde minimum voor het vrachtverkeer zonder evenwel het overeenkomstige minimum voor het passagiersverkeer te bereiken, zijn de bepalingen van deze regeling niet van toepassing voor wat betreft de categorieën afhandelingsdiensten die uitsluitend voor passagiers bestemd zijn.*

(3) *Het ministerie van Vervoer dient jaarlijks vóór 1 juli bij de Commissie de gegevens in die nodig zijn voor het opstellen van de in dit artikel bedoelde lijst van luchthavens in Roemenië.”*

„Artikel 6

Afhandelingsdiensten ten behoeve van derden

(1) *De luchthavens nemen de nodige maatregelen om de verleners van grondafhandelingsdiensten vrije toegang tot de markt voor de verlening van grondafhandelingsdiensten aan derden te waarborgen.*

(2) *Met toestemming van het ministerie van Vervoer kan de luchthaven het aantal toegelaten verleners van grondafhandelingsdiensten beperken voor de volgende categorieën diensten:*

- bagageafhandeling,*
- platformafhandeling,*
- brandstof- en olielevering,*
- vracht- en postafhandeling voor wat betreft de fysieke afhandeling van vracht en post tussen het luchthavengebouw en het vliegtuig, zowel bij aankomst en vertrek als bij transitvluchten.*

Dit aantal kan per grondafhandelingsdienst echter niet tot minder dan twee worden beperkt.

(3) *Daarnaast valt ten minste één van de toegelaten dienstverleners niet direct of indirect onder zeggenschap van:*

- de luchthavenbeheerder;*

– *een luchthavengebruiker die in de loop van het jaar voorafgaande aan dat waarin die dienstverleners worden geselecteerd meer dan 25 % van de passagiers of vracht op die luchthaven heeft vervoerd;*

– *een entiteit die direct of indirect onder de zeggenschap staat van dat luchthavenbestuur of die luchthavengebruiker.*

(4) Wanneer het aantal toegestane dienstverleners op grond van lid 2 beperkt is, mag de luchthaven niet verhinderen dat elke luchthavengebruiker aan wie een deel van de luchthaven is toegewezen, voor elke categorie grondafhandelingsdiensten waarvoor een beperking geldt, de keuze heeft tussen ten minste twee verleners van grondafhandelingsdiensten, onder de in de leden 2 en 3 bepaalde voorwaarden.

„Artikel 7

Zelfafhandeling

(1) De luchthavens nemen de nodige maatregelen om de mogelijkheid van zelfafhandeling te waarborgen.

(2) Voor de categorieën afhandelingsdiensten

– *bagageafhandeling,*

– *platformafhandeling,*

– *brandstof- en olielevering en*

– *vracht- en postafhandeling voor wat betreft de fysieke afhandeling van vracht en post tussen het luchthavengebouw en het vliegtuig, zowel bij aankomst en vertrek als bij transitvluchten,*

kunnen de luchthavens echter, met toestemming van het ministerie van Vervoer, het recht op zelfafhandeling voorbehouden aan ten minste 2 luchthavengebruikers, mits die gebruikers worden gekozen op basis van relevante, objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria.”

IV Motivering van de prejudiciële verwijzing

Naar aanleiding van het verwijzingsverzoek is de Curte de Apel tot de slotsom gekomen dat voor een juiste beslechting van de zaak de vraag van verzoeker, de luchthavenbeheerder, moet worden voorgelegd aan het Hof van Justitie van de Europese Unie [OMISSIS] [tekst van de prejudiciële vraag opgenomen in het dictum].

[OMISSIS] [tekst van artikel 267 VWEU]

De kwestie die in de voorgestelde vraag aan de orde wordt gesteld betreft de uitlegging van het Unierecht en houdt rechtstreeks verband met het voorwerp van het hoofdgeding, is om de hieronder uiteengezette redenen relevant en van belang voor de beslechting van dat geding, en is nog niet door het Hof uitgelegd.

In het onderhavige geding is richtlijn 96/67/EG volgens verweerster, de mededingingsautoriteit, binnen het Unierecht geen *lex specialis* ten opzichte van artikel 102 VWEU.

Verzoeker, de luchthavenbeheerder, heeft zich daarentegen op het standpunt gesteld dat richtlijn 96/67/EG in het Unierecht wel een *lex specialis* is en dat deze richtlijn uitsluitend luchthavens met meer dan 2 miljoen passagiers verplicht om de nodige infrastructuur voor grondafhandeling open te stellen (per a contrario kunnen luchthavens onder deze drempel derden de toegang tot deze infrastructuur weigeren), omdat artikel 102 VWEU onder bepaalde voorwaarden, als *lex generalis*, misbruik van een machtspositie op de interne markt of op een wezenlijk deel daarvan (bijvoorbeeld door onderhandelingen te weigeren) bestraft.

De luchthavenbeheerder heeft kortom betoogd dat richtlijn 96/67/EG een *lex specialis* is die een uitzondering vormt op de algemene regeling (het mededingingsrecht), onder verwijzing naar het adagium „*lex specialis derogat legi generali*”.

De luchthavenbeheerder stelde voorts dat richtlijn 96/67/EG bij voorrang boven artikel 102 VWEU van toepassing zijn op de activiteiten van de luchthaven Cluj tussen 11 september 2015 en 9 maart 2017, en dat besluit 74/2019 van de mededingingsautoriteit in strijd met richtlijn 96/67/EG is vastgesteld.

In deze omstandigheden is de Curte de Apel, overwegend dat voor de juiste beslechting van het geding de in casu van toepassing zijnde regels van het Unierecht correct moeten worden uitgelegd zodat iedere redelijke twijfel wordt uitgesloten, tot de overtuiging gekomen dat de prejudiciële vraag over de uitlegging van richtlijn 96/67/EG betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de luchthavens van de Gemeenschap, in het bijzonder de artikelen 1, 6 en 7 daarvan, gelezen in samenhang met artikel 102 VWEU, moet worden voorgelegd aan het Hof.

De Curte de Apel stelt vast dat in het onderhavige geding is voldaan aan de voorwaarden van artikel 267 VWEU [OMISSIS]. Voorts heeft het Hof geen beslissing gegeven waarin de verhouding tussen richtlijn 96/67/EG en de mededingingsregels in artikel 102 VWEU wordt verduidelijkt.

V Voorwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Om alle hierboven uiteengezette redenen wijst de Curte de Apel het verzoek toe van verzoeker, de luchthavenbeheerder, om het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing.

[OMISSIS] [tekst van de prejudiciële vraag opgenomen in het dispositief]

[OMISSIS] [bepalingen inzake schorsing van de procedure]

OM DEZE REDENEN

IN DE NAAM DER WET

BESLIST DE CURTE DE APEL:

[OMISSIS]

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267 [tweede alinea] van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, gelezen in samenhang met artikel 267 [eerste alinea] [VWEU] verzocht om een prejudiciële beslissing over de navolgende vraag:

„Moet richtlijn 96/67/EG betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de luchthavens van de Gemeenschap, in het bijzonder de artikelen 1, 6 en 7 ervan, aldus worden uitgelegd dat zij de toepassing van artikel 102 VWEU – en van elke andere regel met dezelfde inhoud – uitsluit in situaties waarin de toegang wordt geweigerd tot de luchthaveninfrastructuur die noodzakelijk is voor de uitoefening van grondafhandelingsactiviteiten op luchthavens in [de Europese Unie] die het minimum van 2 miljoen passagiers niet hebben bereikt?”

[OMISSIS] [bepalingen inzake schorsing van de procedure]

[OMISSIS] [nationale procedure]

[OMISSIS]